

ด่วนที่สุด
ที่ ตก ๐๐๒๓.๓/ว ๑๗๕๗

ศาลากลางจังหวัดตาก
ถนนพหลโยธิน ตก ๖๓๐๐๐

๒๘ กันยายน ๒๕๖๘

เรื่อง แนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา ๒๕๖๘

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ นายกเทศมนตรีนครแม่สอด และนายกเทศมนตรีเมืองตาก

- อ้างอิง ๑. หนังสือจังหวัดตาก ด่วนมาก ที่ ตก ๐๐๒๓.๓/ว ๕๕๐๘ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๒
๒. หนังสือจังหวัดตาก ที่ ตก ๐๐๒๓.๓/ว ๑๕๕๑๑ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๕
๓. หนังสือจังหวัดตาก ด่วนมาก ที่ ตก ๐๐๒๓.๓/ว ๑๘๐๔๖ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๔๐๘๙
ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓
ที่เห็นชอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกสังกัดนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา (หลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน) ไปปรับใช้ในรูปแบบเปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ตามข้อเสนอของสำนักงานป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) และสำนักงาน ป.ป.ช. ได้กำหนดเป้าหมายของแผนเป้าหมาย
การขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ให้สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
นำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ร้อยละ ๑๐๐
ในปีการศึกษา ๒๕๗๐ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

จังหวัดตากได้รับแจ้งจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นว่า ได้รับการชี้แจงข้อสังเกตจาก
คณะอนุกรรมการศึกษาหลักสูตร และการพัฒนาระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ในคณะกรรมการการศึกษา
สภาผู้แทนราษฎร เกี่ยวกับการตีความมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวที่อาจคาดเคลื่อน ซึ่งคณะรัฐมนตรีมิได้บังคับ
ให้สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ไปจัดเรียนการสอนในรูปแบบ
เปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมทุกแห่ง อีกทั้ง สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการศึกษาหลักสูตร
และการพัฒนาระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ว่าการให้สถานศึกษานำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปจัด
การเรียนการสอนในรูปแบบเปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ไม่ได้บังคับสถานศึกษา แต่เป็นการขอความร่วมมือ
ให้ดำเนินการ ในการนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับแนวทาง

/ การนำ...

การนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา ๒๕๖๘ เป็นต้นไป จึงให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษา
ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ทุกแห่ง แจ้งสถานศึกษาในสังกัดทราบแนวทางการ
การนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา ๒๕๖๘ เป็นต้นไป ตามความพร้อม และความเหมาะสมตามแนวทาง
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการ สำหรับอำเภอ ให้แจ้งเทศบาลตำบลและ
องค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดการศึกษาในพื้นที่ทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชูชีพ พงษ์ไชย)
ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น
โทร./ โทรสาร ๐-๕๕๕๑-๔๔๘๓ ต่อ ๑๓

ศาลากลางจังหวัดตาก
เลขรับ 18997
วันที่ ๑๘ ก.ย. ๒๕๖๘
ความที่สุด

สจ.ตาก
เลขที่รับ 7992
วันที่ ๑๘ ก.ย. ๒๕๖๘
เวลา

การปฏิบัติของ สจ.ตาก
 ผ.บ.ท. กง.บง.
 กง.สส. กง.กม.
 กง.กจ. กง.บป.
ลงชื่อ _____ ผู้สั่งการ
๑๘ ก.ย. ๒๕๖๘

ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๕๐๘๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๘

เรื่อง แนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา ๒๕๖๘

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

- อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๘๑๐ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๒๘๓๓ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๕
๓. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๔๑๕๖ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาบันทึกการประชุมคณะกรรมการการศึกษาหลักสูตร และการพัฒนา
ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ในคณะกรรมการการศึกษา

สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๕

จำนวน ๑ ชุด

๒. แผนเป้าหมายการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๔๑๕๖ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๕ แจ้งมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ ที่เห็นชอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในการจัดการศึกษาทุกสังกัดนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ไปปรับใช้ในรูปแบบ
เปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ตามข้อเสนอของสำนักงานป้องกันปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.)
และสำนักงาน ป.ป.ช. ได้กำหนดเป้าหมายของแผนเป้าหมายการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา
ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ให้สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปจัดการเรียน
การสอนในรูปแบบเปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ร้อยละ ๑๐๐ ในปีการศึกษา ๒๕๗๐ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้รับการชี้แจงข้อสังเกตจากคณะกรรมการการศึกษาหลักสูตร
และการพัฒนาระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ในคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร เกี่ยวกับการตีความมติ
คณะรัฐมนตรีดังกล่าวที่อาจคาดเคลื่อน ซึ่งคณะรัฐมนตรีมิได้บังคับให้สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
นำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมทุกแห่ง อีกทั้ง สำนักงาน ป.ป.ช.
ได้ชี้แจงต่อคณะกรรมการการศึกษาหลักสูตร และการพัฒนาระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ว่าการให้สถานศึกษา
นำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ไม่ได้บังคับสถานศึกษา
แต่เป็นการขอความร่วมมือให้ดำเนินการ ในการนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า
เพื่อสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับแนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปจัดการเรียน
การสอนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา ๒๕๖๘ เป็นต้นไป จึงขอความร่วมมือจังหวัด
แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ทุกแห่ง
แจ้งสถานศึกษาในสังกัดทราบ แนวทางการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปจัดการเรียน
การสอนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา ๒๕๖๘ เป็นต้นไป ได้ตามความพร้อม
และความเหมาะสม ตามแนวทาง ดังนี้

/๑. บูรณาการ ...

กง.สส.
เลขที่ 2209
๑๕ ก.ย. ๒๕๖๘

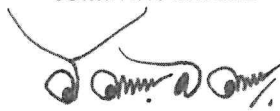
๓

๑. บูรณาการการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
๒. บูรณาการการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ
๓. เปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม
๔. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
๕. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
๖. บูรณาการกับวิถีชีวิตในสถานศึกษา หรือชั่วโมงลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ทั้งนี้ หากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งการปรับปรุงแผนเป้าหมายการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ของสำนักงาน ป.ป.ช. จะแจ้งข้อมูลให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง รายละเอียดปรากฏตาม QR Code ท้ายหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรพล เจริญภูมิ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาท้องถิ่น
โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๕๓๑๓
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

QR Code
สิ่งที่ส่งมาด้วย

<https://bit.ly/46u4xDe>

แผนเป้าหมายการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ปี พ.ศ. 2566 - 2570

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต)							
เป้าหมาย : การนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ ในแนวทางเปิดรายวิชาเพิ่มเติม (จัดการเรียนการสอน 40 ชั่วโมง/ปีการศึกษา)							
สังกัด	จำนวน สถานศึกษา (แห่ง)	นำหลักสูตร ด้านทฤษฎี ศึกษาไปใช้	เป้าหมาย				
			ร้อยละของสถานศึกษา ที่มีการนำหลักสูตร ไปใช้***	ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการ เปิดรายวิชาเพิ่มเติม			
				พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	29,178	29,178	100	50	70	90	100
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น*	19,823	19,823	100	50	70	90	100
สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร	437	437	100	50	70	90	100
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน**	3,957	1,829	100	50	70	90	100
สำนักงานศึกษาเมืองพัทยา	11	11	100	50	70	90	100
โรงเรียนสาธิต	102	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	100	50	70	90	100
กรมส่งเสริมการเรียนรู้	928	822	100	50	70	90	100
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	876	876	100	บูรณาการรายวิชา หน้าที่พลเมืองและ ศีลธรรม และรายวิชา ชีวิตกับสังคมไทย	จัดการเรียนการสอนเป็นรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร		
					70	90	100
โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์	1	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	นำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ 100%				
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	222	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	นำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ 100%				
รวม (แห่ง)	55,535	52,976	*** โดยให้เน้นบูรณาการสถานศึกษาที่มีการใช้หลักสูตรฯ ผ่านระบบแพลตฟอร์มด้านทฤษฎีศึกษา				

* สถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เฉพาะที่สามารถจัดการเรียนการสอนโดยเปิดรายวิชาเพิ่มเติม (ระดับชั้น ป.1 - ม.6) มีจำนวน 1,370 แห่ง

** สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เฉพาะที่สามารถจัดการเรียนการสอนโดยเปิดรายวิชาเพิ่มเติม (ระดับชั้น ป. 1 - ม.6 และไม่รวมประเภทนานาชาติ) มีจำนวน 2,832 แห่ง

หลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใส ใจสะอาด “Youngster with Good Heart”)								
เป้าหมาย : การนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ ในแนวทางจัดทำเป็น 1 รายวิชา 3 หน่วยกิต								
สังกัด	จำนวน สถานศึกษา (แห่ง)	นำหลักสูตร ด้านทฤษฎี ศึกษาไปใช้	เป้าหมาย					
			ร้อยละของสถานศึกษา นำหลักสูตรฯ ไปใช้	ร้อยละของสถาบันการศึกษาที่มีการ เปิดเป็น 1 รายวิชา 3 หน่วยกิต				
				พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570
สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ	26	26	100	50	70	90	100	
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	10	10	100	50	70	90	100	
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	38	38	100	50	70	90	100	
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	9	9	100	50	70	90	100	
มหาวิทยาลัยเอกชน	42	39	100	50	70	90	100	
วิทยาลัยเอกชน	16	16	100	50	70	90	100	
สถาบันอุดมศึกษาออกสังกัด	18	18	100	50	70	90	100	
สถาบันเอกชน*	9	9	นำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ 100%					
รวม (แห่ง)	168	165						

* เนื่องจากสถาบันบางแห่งไม่มีการจัดการเรียนการสอน จึงไม่สามารถเปิดเป็น 1 รายวิชา 3 หน่วยกิต

หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ (ตามแนวทางรับราชการกลุ่มทหารและตำรวจ)

กลุ่มทหาร วิธีการนำไปใช้ หลักสูตรตามแนวทางรับราชการและหลักสูตรเพิ่มพูนความรู้ (3 ระยะ)

- ระยะสั้น 2 - 4 เดือน ให้มีการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า 3 - 4 ชม., - ระยะกลาง 4 - 6 เดือน ให้มีการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า 6 - 8 ชม.
- ระยะยาว 6 - 12 เดือน ให้มีการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า 9 - 12 ชม.

สำหรับหลักสูตรที่มีระยะเวลาการอบรมน้อยกว่า 2 เดือน ให้ใช้รูปแบบการบรรยายพิเศษหรือใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน

สังกัด	จำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม	เป้าหมายร้อยละของหน่วยงานนำหลักสูตรฯ ไปใช้ในการฝึกอบรม/ให้ความรู้บุคลากรในหน่วยงาน				
		พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570
สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม	1	นำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ ร้อยละ 100				
กองบัญชาการกองทัพไทย	7	25	50	75	85	100
กองทัพบก	13	25	50	75	85	100
กองทัพเรือ	4	25	50	75	85	100
กองทัพอากาศ	8	25	50	75	85	100

กลุ่มตำรวจ วิธีการนำไปใช้

- หลักสูตรการฝึกอบรมที่เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ให้มีการเรียนการสอน ไม่น้อยกว่า 3 ชม.
- หลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ ให้มีการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า 16 ชม.

สำหรับหลักสูตรอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมา ให้ใช้รูปแบบการบรรยายพิเศษหรือใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน

สังกัด	จำนวนหน่วยงาน	เป้าหมายร้อยละของหน่วยงานนำหลักสูตรฯ ไปใช้ในการฝึกอบรม/ให้ความรู้บุคลากรในหน่วยงาน				
		พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	1	นำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ ร้อยละ 100				
กองบัญชาการตำรวจ	2	50	นำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ ร้อยละ 100			
ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธร ภาค 1 - 9	9	20	นำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ ร้อยละ 100			
สถานีตำรวจนครบาลและสถานีตำรวจภูธร*	1,482	10	20	30	40	50

* ผลักดันการใช้ผ่านระบบแพลตฟอร์มด้านทฤษฎีศึกษา

หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ (สร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต)						
เป้าหมาย : นำหลักสูตรฯ ไปใช้ในการฝึกอบรม/ให้ความรู้บุคลากรในหน่วยงาน						
สังกัด	จำนวนหน่วยงาน	เป้าหมายร้อยละของหน่วยงานนำหลักสูตรฯ ไปใช้ ในการฝึกอบรม/ให้ความรู้บุคลากรในหน่วยงาน				
		พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570
หน่วยงานภาครัฐระดับกระทรวง	19 กระทรวง *ไม่รวมกระทรวงกลาโหม	นำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ ร้อยละ 100				
หน่วยงานภาครัฐวิสาหกิจ	53 หน่วยงาน	นำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ ร้อยละ 100				
หน่วยงานระดับกรม หรือเทียบเท่า	184 กรม *ไม่รวมกระทรวงกลาโหม	25	50	75	85	100

หลักสูตรโค้ช (โค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต)						
เป้าหมาย นำหลักสูตรฯ ไปใช้ในการฝึกอบรม/ให้ความรู้บุคลากรในหน่วยงาน						
สังกัด	จำนวนหน่วยงาน/คน	เป้าหมายร้อยละของหน่วยงานนำหลักสูตรฯ ไปใช้ ในการฝึกอบรม/ให้ความรู้บุคลากรในหน่วยงาน				
		พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570
กรรมการชมรม STRONG จิตพอเพียงต้านทุจริต	77	นำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ ร้อยละ 100				
โค้ชชมรม STRONG จิตพอเพียงต้านทุจริต	77	นำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปใช้ ร้อยละ 100				
สมาชิกชมรม STRONG จิตพอเพียงต้านทุจริต	29,555 ข้อมูล ณ วันที่ 24 เม.ย. 66	25	50	75	85	100

* ผลักดันการใช้ผ่านระบบแพลตฟอร์มด้านทุจริตศึกษา

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการการศึกษาหลักสูตร และการพัฒนาระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ
ในคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑๕
ในวันพฤหัสบดีที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๘
ณ ห้องประชุมกรรมการ N 408 ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา

อนุกรรมการผู้มาประชุม

๑. นายปารมี ไวจงเจริญ	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายธีรศักดิ์ จิระตราขุ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางสาวพิมพ์กาญจน์ กิริติวิราภรณ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. รองศาสตราจารย์สุรวาท ทองบุ	อนุกรรมการ
๕. นายปรีดา บุญเพลิง	อนุกรรมการ
๖. นายพิเชฐ โพธิ์ภักดี	อนุกรรมการ
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดิศร จันทร์สุข	อนุกรรมการ

อนุกรรมการผู้ไม่มาประชุม

๑. นายวันนวัติ สมบูรณ์	(ลาการประชุม)
๒. รองศาสตราจารย์ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์	(ลาการประชุม)
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุดมลักษณ์ วัฒนศิริโรจน์	(ลาการประชุม)

ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการ

๑. นายธนน พุทธิพิทยกุล
๒. นายเสน่ห์ ขาวโต
๓. นายณัฐเมธีร์ อดิศักดิ์
๔. นายมารุต พุทธิศนากรณกุล

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นางสาวเขมณัญญา พิมพ์พุด
๒. นางสาวชลิตา ตานสวนใหญ่
๓. นายสมโภชน์ สุทธิปัญญา
๔. นางสาวธัญญากร อ่อนสกุล

ผู้มาชี้แจง

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๑. นางสาวรยา รัตนราช	ผู้อำนวยการสำนักด้านทุจริตศึกษา
๒. นางบุปผา โพธิ์เศษ	ผู้อำนวยการกลุ่ม กลุ่มบริหารสารสนเทศและ
ประมวลผล
๓. นาย พงษ์พันธ์ โตสกุลไกร	เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตชำนาญการพิเศษ

๔. นายภวิศ สุตแสวง	เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตชำนาญการพิเศษ
๕. นางสาวขวัญชนก พิซจันทร์	เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตชำนาญการพิเศษ
๖. นายภิญโญยศ ม่วงสมมุข	เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตชำนาญการพิเศษ
๗. นายก่อภพ ทองแจ่ม	เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตปฏิบัติกร
๘. นายกรลภัส เล้าโสภากิรมย์	เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตปฏิบัติกร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑. นายจักรพงษ์ วงศ์อ้าย	ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อ
๒. นายศราวดี อามาตมนตรี	นักวิชาการศึกษา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๑. นางสาวชลิตา ยุตราวรณ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษา
ปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
๒. นางสาวสรลพัฒน์ พรหมสาขา
ณ สกลนคร	นักวิชาดลรศึกษาชำนาญการ
๓. นางสาวกุลิสรา จำปาหอม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนทุปร

- นายเอกภพ พรหมสุทธิรักษ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๘ นาฬิกา

เมื่อคณะอนุกรรมการมาตุรบองค์ประชุมแล้ว ประธานคณะอนุกรรมการ ได้กล่าวเปิดและ
ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรปสำระสำคัญ ได้ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

- ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ที่ประชุมมีมติรับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๔ วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘
โดยไม่มีการแก้ไข และให้ดำเนินการเปิดเผยบันทึกการประชุมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๘ วรรคหก

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

๓.๑ พิจารณาศึกษาการจัดหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาในสถานศึกษา

ประธานคณะอนุกรรมการได้กล่าวต่อที่ประชุมโดยสรุปว่า ในส่วนตัวได้ตั้งกระทู้
ถามทำนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้ตอบในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับเรื่องการจัดหลักสูตร
ด้านทุจริตในสถานศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งมีหลายประเด็นที่กระทรวงศึกษาธิการตอบมาไม่ครบ
โดยหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา มีความเกี่ยวเนื่องกับมติคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ด้วย ที่ให้มีการนำหลักสูตรนี้ส่งต่อมาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงาน สพฐ. ได้ดำเนินการโรงเรียนระดับมัธยมและประถมที่อยู่ในโครงการ
โรงเรียนคุณภาพจัดการเรียนรู้อ และหลักสูตรด้านทุจริตศึกษายังลงไปถึงโรงเรียนอื่นนอกสังกัดของ สำนักงาน

สพฐ. ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในสังกัดท้องถิ่น ซึ่งต้องนำหลักสูตรดังกล่าวไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน คณะอนุกรรมการเห็นด้วยที่จะมีหลักสูตรด้านพุทธศึกษา เพราะเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนใส่ใจในเรื่องการต่อต้านการทุจริต แต่ยังมีความกังวลในเรื่องจะเป็นภาระกับครูผู้สอนหรือไม่ ซึ่งในปัจจุบันมีภาระงานครูมีมากจนถึงครูออกจากห้องเรียน แม้จะมีสื่อการเรียนรู้หรือแบบฟอร์มที่เป็นความร่วมมือระหว่าง สำนักงาน.ป.ป.ช. และสำนักงาน สพฐ. แต่ก็ยังเป็นการเพิ่มภาระให้กับครูอยู่ดี จึงเป็นที่มาของการเชิญผู้แทนจากสำนักงาน สพฐ. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (สถ.) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (สพม.นนทบุรี) มาร่วมประชุมในครั้งนี้

นายจักรพงษ์ วงศ์อ้าย ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า การจัดทำหลักสูตรด้านพุทธศึกษาในสถานศึกษาทางสำนักงาน สพฐ. จะเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก เพราะทางสำนักงาน สพฐ. มีนักเรียนในสังกัดอยู่เป็นจำนวนมาก ประมาณ ๖ ล้านกว่าคน ซึ่งหลักสูตรด้านพุทธศึกษาจะเป็นหลักสูตรที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้มีนโยบายให้แต่ละโรงเรียนนำไปใช้ มีหลากหลายรูปแบบวิธีการ ซึ่งจุดมุ่งหมายคือให้เด็กนักเรียนมีการเสริมสร้างจริยธรรมและคุณธรรม และมีความตระหนักรู้ในการป้องกันฉ้อราษฎร์บังหลวงไม่ทนต่อการทุจริต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ในหลักสูตรด้านพุทธศึกษาจะมีความเข้มข้นของเนื้อหาที่หลากหลายตามแต่ละช่วงชั้น แต่ความพร้อมในการนำหลักสูตรด้านพุทธศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน สพฐ. มีความพร้อมไม่เหมือนกัน โดยทางสำนักงาน สพฐ. และสำนักงาน.ป.ป.ช. ได้คู่มือในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรด้านพุทธศึกษาไปพร้อมกันด้วย เพื่อที่ทางโรงเรียนสามารถนำไปใช้ได้เลย แต่เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน สพฐ. เกือบครึ่งหนึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จึงมีเสียงสะท้อนกลับมาว่าอาจไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากขาดแคลนในเรื่องของครูผู้สอน หรือการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ทางสำนักงาน สพฐ. จึงแจ้งให้โรงเรียนภายในสังกัดดำเนินการภายใน ๖ รูปแบบ คือ ๑. เปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ๒. บูรณาการการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ๓. บูรณาการการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ๔. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ๕. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ๖. บูรณาการกับวิถีชีวิตในโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่ง ๑ อำเภอก ๑ คุณภาพ ที่เป็นการคัดโรงเรียนประถมมัธยม ที่มีความพร้อมเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร ซึ่งได้มีการพูดคุยเบื้องต้นกับทาง ป.ป.ช. ว่าจะให้โรงเรียนที่จะเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการจัดทำหลักสูตรนี้ จำนวน ๑๐๘ โรงเรียน ในส่วนโรงเรียนอื่นจะบูรณาการได้ตามความพร้อมของสถานศึกษานั้น ในส่วนเนื้อหาทาง ป.ป.ช. ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามยุคสมัย และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนสามารถหยิบนำไปใช้ได้ รวมทั้งมีแพลตฟอร์มการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรด้านพุทธศึกษา เพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนขยายโอกาสสามารถใช้ในการศึกษาได้ และทางสำนักงาน สพฐ. และทางสำนักงาน.ป.ป.ช. ได้ดำเนินการตามแผนการบูรณาการ ซึ่งตัวชี้วัดของโครงการคือพฤติกรรมของเด็กที่ยึดมั่นในความสุจริตของเด็ก โดยจะเป็นการร่วมมือกันระหว่าง ป.ป.ช. และสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนในสังกัดสำนักงาน สพฐ. ที่สามารถนำมาใช้ในการตอบของผลคะแนนในส่วนที่เด็กยึดมั่นในความสุจริตได้

ในส่วนภาระงานครูจะเพิ่มขึ้นจากการจัดทำหลักสูตรด้านพุทธศึกษาในสถานศึกษา ได้มีคู่มือในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอยู่ ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้เลย แต่ถ้าโรงเรียนใดนำไปบูรณาการเป็นวิชาเพิ่มเติม จะมีเสียงสะท้อนจากครูว่าจะเป็นภาระให้ครูมากขึ้น เนื่องจากไม่ทราบว่าเพิ่มเติมในประเด็นหรือในรายวิชาใดบ้าง และบางโรงเรียนสามารถที่จะดำเนินการจัดทำหลักสูตรด้านพุทธศึกษาในสถานศึกษา โดยไม่ต้องรอคู่มือในการจัดการเรียนการสอนจากสำนักงาน สพฐ. ได้เลย

ในส่วนของโรงเรียนที่เข้าร่วมในการจัดหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา จากข้อมูลของสำนักงาน สพฐ. จะมีจำนวน ๑,๘๐๘ แห่ง ส่วนที่เหลือจะเป็นไปตามความสมัครใจ ซึ่งเมื่อมีหนังสือขอให้ใช้หลักสูตรแล้ว จะขอให้สถานศึกษาแจ้งว่าใช้หลักสูตรในรูปแบบใดบ้าง และในปีการศึกษาล่าสุด มีโรงเรียนของสำนักงาน สพฐ. เข้าร่วมโครงการ เป็นจำนวน ๒๖,๘๓๐ แห่ง

ในประเด็นเกี่ยวกับการบังคับให้กรอกข้อมูลนั้น ขอเรียนว่าสำนักงาน สพฐ. ไม่ได้มีโครงการหรือนโยบายเกี่ยวกับการหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาเท่านั้น แต่ยังมีโครงการหรือกิจกรรมอื่นที่มุ่งเน้นให้เด็กต่อต้านการทุจริต ซึ่งหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาเป็นหนึ่งในโครงการที่สำนักงาน ป.ป.ช. และสำนักงาน สพฐ. มุ่งหวังเป็นอย่างมาก แต่ถ้าจะบังคับทุกโรงเรียนให้ทำจะเป็นการยากมาก จึงเป็นที่มาของหนังสือขอความร่วมมือจากสถานศึกษาในการจัดหลักสูตรดังกล่าวนี้ ในส่วนกิจกรรมที่จะใช้ในกิจกรรมประกวดนั้น จะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การนำเสนอผลงาน ซึ่งจะเป็นเรื่องที่ศึกษานิเทศก์ ลงไปที่โรงเรียนดูว่าโรงเรียนไหนที่นำหลักสูตรไปใช้แล้วได้ผลดีที่สุด เพื่อที่จะได้นำวิธีการของโรงเรียนที่จัดหลักสูตรได้ดีที่สุดมาเป็นต้นแบบของโรงเรียนอื่น ๆ

สำนักงาน สพฐ. ดำเนินการจัดหลักสูตรทฤษฎีศึกษาตามมติ ครม. ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ที่มีมติให้กระทรวงศึกษาธิการ เตรียมความพร้อมทางด้านต่างๆ เช่น ตำราเรียน บุคลากร ครู อาจารย์ รายละเอียดหลักสูตร เพื่อนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา (การศึกษาขั้นพื้นฐาน) มาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความหมาย และขอบเขตของการกระทำของการทุจริตในลักษณะต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ความเสียหายที่เกิดจากการทุจริต ความสำคัญของการต่อต้านการทุจริต รวมทั้งให้มีผู้ประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดหลักสูตรในแต่ละช่วงวัยของผู้เรียนด้วย จึงทำให้ สพฐ. ต้องดำเนินการตามมติของ ครม.

ทางสำนักงาน สพฐ. ต้องขอขอบคุณคณะกรรมการ ที่ให้ข้อเสนอแนะแก่สำนักงาน สพฐ. ที่จะนำไปปรับปรุงแนวทางการจัดการหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน เข้าใจในเรื่องราวและจะหาแนวทางเพื่อลดภาระงานครูให้ได้มากที่สุด

นางสาวชลิตา ยุตรจิรธรรม ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวว่า ในส่วนของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (สถ.) การดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา ไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับชั้นพื้นฐาน และระดับปฐมวัย เมื่อ สถ. ได้รับแจ้งนโยบายตามมติ ครม. ในการขับเคลื่อนหลักสูตรเพื่อไปสู่สถานศึกษาในสังกัดของ สถ. โดยในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ได้ดำเนินการแจ้งแนวทางไปยังโรงเรียนในสังกัดให้ใช้หลักสูตรเป็นรายวิชาเพิ่มเติม และนำไปใช้ในรูปแบบลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และมีการบูรณาการในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รวมทั้งนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และสอดแทรกในกิจกรรมใดไปไม่ไปก็ได้ และได้ตั้งผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ เข้ามามีส่วนร่วมที่จะรับทราบเนื้อหาของหลักสูตร เพื่อที่จะช่วยคุณครูในการขับเคลื่อนนโยบายในเรื่องนี้ด้วย และมีการจัดอบรมในเชิงปฏิบัติการ โดยได้รับการสนับสนุนจาก ป.ป.ช. เพื่อให้ครูได้อรรถกความรู้ในการปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น ถูกต้องไปในทิศทางเดียวกัน ในการขับเคลื่อนตามนโยบาย จะเป็นการเพิ่มภาระงานครูหรือไม่นั้น ในส่วนของชั้นพื้นฐานมี ๒ มุมมองในเรื่องนี้ ๑. บางสถานศึกษาชอบให้มีการจัดหลักสูตรนี้ และเห็นด้วยที่จะส่งเสริมให้เด็กมีความซื่อสัตย์สุจริต ๒. บางสถานศึกษาไม่เห็นด้วยในการจัดหลักสูตรนี้ อาจเป็นเพราะมีภาระงานครูเยอะเนื่องจากถ้าเป็นชั้นพื้นฐานในรายวิชาเพิ่มเติม บางท้องถิ่นจะมีหลักสูตรของท้องถิ่นนั้น ๆ ที่เป็นภาระเพิ่มอยู่แล้ว จึงไม่สามารถสอดแทรกเป็นรายวิชาเพิ่มเติมได้ แต่ทาง สถ. ได้พยายามให้โรงเรียนไปบูรณาการในกิจกรรม หรือในกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ เพื่อให้มีหลักสูตรด้านการทุจริต

ในส่วนปฐมวัย จากที่ได้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการให้ความรู้ทาง E-Learning ซึ่ง ป.ป.ช. ได้อำนวยความสะดวกในเรื่องของแพลตฟอร์มที่จำเป็นและสื่อต่าง ๆ ที่ทันสมัย รวมทั้งมีการประสานกันอย่างต่อเนื่องกับทาง สก. ทำให้การเรียนค่อยข้างที่จะสนุก ครูผู้สอนชอบ และเด็ก ๆ ก็ชอบไม่เป็นภาระแก่ครูผู้สอน

เดิมทาง สก. ได้มีการแจ้งแนวทางที่ให้จัดการเรียนการสอนตามแนวทางและความเหมาะสม ที่กำหนดไว้ในปี ๒๕๖๒ โดยมี ๔ แนวทาง คือ ๑. การจัดการเรียนการสอนเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ๒. ลดชั่วโมงเรียนเพิ่มเวลารู้ ๓. บูรณาการการเรียนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ๔. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แต่ตามหนังสือ ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๑๖.๐๓/ว๔๑๕๖ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๖ ที่แจ้งออกไป สืบเนื่องจากการประชุมร่วมกันกับทาง ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ดำเนินการจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นไปตามแผนที่ ป.ป.ช. ได้วางไว้ ทาง สก. จึงได้มีหนังสือแจ้งสถานศึกษาขอความร่วมมือดำเนินการตามแผนที่กำหนดร่วมกันในที่ประชุม และถ้าทาง ป.ป.ช. ทำหนังสือแจ้งเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมตามที่อนุกรรมการแนะนำ ทาง สก. ยินดีที่จะปฏิบัติตาม

ทาง สก. จะรับแนวทางที่คณะกรรมการ ได้อนุมัติให้ข้อคิดเห็น และจะนำข้อคิดเห็นต่าง ๆ นำเรียนผู้บริหารของ สก. เพื่อปรับเปลี่ยนแนวทางในการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ให้มีความหลากหลายและเหมาะสมตามบริบทของแต่ละท้องถิ่น

นางสาวรญา รัตนราช ผู้อำนวยการสำนักงานด้านทุจริตศึกษา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กล่าวว่า หลักสูตรด้านทุจริตศึกษานั้น ป.ป.ช. ได้ดำเนินการร่วมกับทาง กระทรวงการอุดมศึกษา (อว.) สำนักงาน ส.พ.ร. และ สก. ในการจัดทำหลักสูตร ซึ่งในปี ๒๕๖๑ ได้มีหลักสูตรทั้งสิ้น ๕ หลักสูตรด้วยกัน หลักสูตรที่เกี่ยวกับภรรยาจะมี ๒ หลักสูตร ได้แก่ ๑. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเริ่มจากปฐมวัย โดยเป็นหลักสูตรจากประสบการณ์การเรียนรู้ และมีหลักสูตรที่ใช้ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งจะมีระดับความยากง่ายตามลำดับขึ้นไป และมีแผนการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน มีการประเมินผลในแต่ละช่วงชั้น ๒. หลักสูตรของอุดมศึกษา ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทาง ป.ป.ช. พยายามปรับปรุงหลักสูตรมาโดยตลอด เช่น ในปี ๒๕๖๔ ได้มีชุดวิชาเพิ่มเติม ๓ เรื่อง ได้แก่ ๑) การด้านกรทุจริตในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงฉับพลันทางเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Disruption) ๒) การพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางธรณี ๓) การพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติน้ำและน้ำบาดาล การพัฒนาหลักสูตรต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องทำร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ สถานศึกษา เพราะว่าจะเพิ่มวิชาเข้าไปในชั้นมัธยม ไม่ได้สอนในชั้นประถม เนื่องจากต้องดูว่าวิชามีความเหมาะสมกับชั้นไหน และในปี ๒๕๖๗ ได้พบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องสินบน จึงได้มีการพัฒนาหลักสูตรมสานพลังด้านทุจริตและสินบนในสังคม (Together against Corruption and Bribery in Society) จำนวน ๓ เรื่อง ได้แก่ ๑) ครอบครักรวันใหม่ไม่ทนคอร์รัปชัน และสินบน ๒) องค์กรโปร่งใสไร้ทุจริตและสินบน ๓) การลดทุจริตและสินบนในสังคม และในปี ๒๕๖๘ ได้มีการปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตร โดยได้เชิญ ผู้ใช้ ผู้พัฒนา ผู้เรียนมาช่วยกันดูว่า การเรียนการสอน แพลตฟอร์มต่าง ๆ และสื่อการเรียนการสอน ทันสมัยหรือไม่ การปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้เป็นแบบอนิเมชัน มีการเล่นเกมต่าง ๆ รวมทั้งมีพิพิธภัณฑ์ด้านโกง ซึ่งจะมีหลักสูตรด้านทุจริตสอดแทรกด้วย และมีผู้เข้าใช้แพลตฟอร์ม ตั้งแต่ปี ๒๕๖๕ มีผู้เข้าใช้ประมาณ ๙ ล้านกว่าคน และคุณครูสามารถเปิดแพลตฟอร์มสอนเด็กนักเรียนได้ เพราะในแพลตฟอร์มจะมีทั้ง 프리เทส (Pre-test) และโพสต์เทส (Post-test) อยู่ในตัว จึงสามารถเปิดสอนและทดสอบเด็กได้ในทันที เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนได้เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวจะต้องได้รับความร่วมมือจากสถานศึกษาในการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เนื่องจาก ป.ป.ช. ไม่มีความถนัดในเรื่องการทำแผนการเรียนรู้อ จึงจำเป็นต้องอาศัยผู้ที่ถนัดในเรื่องนี้

สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดทุกจังหวัด ได้มีการถอดบทเรียนในการจัดหลักสูตร ด้านทุจริตการศึกษา โดยมีการจัดประชุมร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และพบปัญหาต่าง ๆ เช่น การเปิดเป็นรายวิชาจะมีปัญหาเกี่ยวกับชั่วโมงเรียนไม่เพียงพอ บางโรงเรียนสามารถเปิดสอนหลักสูตรได้ บางโรงเรียนขาดแคลนบุคลากรครูที่จะทำหน้าที่ในการสอน หรือบุคลากรครูที่ได้รับการอบรมหลักสูตรไปแล้ว ได้ย้ายโรงเรียนไปจึงขาดแคลนบุคลากรครูผู้สอน ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ตระหนักในเรื่องนี้ จึงพยายามคิด นวัตกรรมใหม่เพื่ออำนวยความสะดวกให้คุณครู และในปี ๒๕๖๙ จะจัดทำแผนการเรียนรู้ใหม่ให้สอดคล้อง กับนโยบายของสถานศึกษา และในปี ๒๕๖๘ จะมีการสอบถามไปยังสถานศึกษาของสำนักงาน สพฐ. และ สก. โดยจะเป็นการตอบแบบสอบถามในระบบโรงเรียนพร้อม ซึ่งจะเป็นการตอบแบบสอบถามประมาณ ๒ หน้า ใน ลักษณะใส่เครื่องหมาย หน้าข้อที่เลือกเท่านั้น พร้อมทั้งถ้ามีปัญหาอุปสรรคให้ส่งมาด้วย และทาง ป.ป.ช. จะดู เฉพาะโรงเรียนที่ตอบมาเท่านั้น โดยมีจำนวนสถานศึกษาของสำนักงาน สพฐ. ตอนมาคิดเป็นจำนวน ๒๖,๘๓๐ แห่งจาก ๒๘,๘๐๐ แห่ง คิดเป็น ๙๖ เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนของสถานศึกษาทั้งหมด โดยเปิดเป็นรายวิชา เพิ่มเติม ๗๓.๐๘ เปอร์เซ็นต์ รวมทั้งโรงเรียนที่ยังไม่ได้ใช้หลักสูตรก็ตอบมาในระบบโรงเรียนพร้อมเช่นเดียวกัน ในส่วนของ สก. ใช้หลักสูตรของ ป.ป.ช. คิดเป็น ๙๓.๐๕ เปอร์เซ็นต์เปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ๕๗.๘๔ เปอร์เซ็นต์ จำนวนสถานศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑,๕๒๕ แห่ง จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด ๑,๗๙๐ แห่ง

ในการกำหนดหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาลงในหลักสูตรของสำนักงาน สพฐ. ขอเรียนว่า ตามมติ ครม. วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เป็นมติ ครม. ที่กล่าวถึงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในมตินั้นจะมีวงเล็บว่ารายวิชาเพิ่มเติมการป้องกันการทุจริต และมติ ครม. ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ เห็นชอบตามที่ ป.ป.ช. เสนอ โดย ป.ป.ช. เสนอให้เปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม จากการที่ใช้หลักสูตรตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ เป็นต้นมา ได้มีการประเมินผลพบว่าการเปิดรายวิชาเพิ่มเติมได้ผลดีที่สุด มากกว่าวิธีอื่น

ในประเด็นที่ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ลงตรวจวิจสอบโรงเรียนในการจัดหลักสูตรด้านทุจริต ขอเรียนว่า เป็นการเข้าไปเพื่อให้คำแนะนำในกิจกรรมหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา และติดตามการใช้หลักสูตร ซึ่งจะใช้ในการประเมินผลในการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ไม่ได้มีเจตนาไปกำกับสถานศึกษา และ ในการวัดพฤติกรรมการซื่อสัตย์สุจริตตามตัวชี้วัดที่ ๕๑ กับ ๑.๒ จะมีเครื่องมือที่ ป.ป.ช. ร่วมกับหน่วยงาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น นักพฤติกรรมศาสตร์ นักสังคมศาสตร์ นักวิชาการต่าง ๆ ได้ร่วมกันทำเครื่องมือวัด พฤติกรรมใน ๔ ด้าน ของเด็กและเยาวชน ได้แก่ ๑. ความซื่อสัตย์ โปร่งใส ๒. ความเสมอภาค ๓. การแยกแยะ ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนร่วม ๔. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ป.ป.ช. ได้ร่วมกับสำนักงานสถิติ แห่งชาติ ได้มีการชั่งตัวอย่างจากเด็กและเยาวชน ที่มีอายุระหว่าง ๑๒ - ๒๔ ปี ทั่วประเทศ โดยวัดพฤติกรรม ในด้านต่าง ๆ และจะมีการรายงานผลเป็นระดับประเทศ เป็นรายจังหวัด และจากผลการสำรวจ พบว่า เด็กที่ ผ่านการเรียนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา มีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ สูงกว่าเด็กที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรด้านทุจริต ศึกษา อย่างมีนัยยะสำคัญ จึงเห็นว่าการให้การศึกษหรือการให้ความรู้ในเรื่องของเนื้อหาและหลักสูตรในการ คิดการแยกแยะประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนร่วม การมีจิตพอเพียง การเป็นพลเมืองที่ดี และการ ละอายไม่ทนต่อการทุจริต ซึ่งจะช่วยปลูกฝังให้เด็กมีวิถีคิด และปลูกจิตสำนึกในการไม่ทุจริตแก่เด็ก

ในประเด็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน ป.ป.ช. นั้น ขอเรียนว่าสำนักงาน ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการเสนอความเห็นเข้า ครม. เป็นไปตามมาตรา ๓๓ ของพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งจะเป็นการเสนอมาตรการต่าง ๆ โดย ในมติ ครม. ในวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษานั้น จะเป็นข้อเสนอของ สำนักงาน ป.ป.ช. ที่เสนอว่า ให้สถานศึกษาของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สังกัดกรมปกครอง ส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาไปปรับใช้ โดยเห็นควรใช้รูปแบบ การเปิดรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อไม่เป็นการเพิ่มภาระและความยุ่งยากแก่ครูผู้สอน ทั้งนี้ การให้สถานศึกษาเปิด รายวิชาเพิ่มเติม ทางสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจไปบังคับ แต่จะเป็นการขอความร่วมมือ และได้มีการ

ประชุมในวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ร่วมกับท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น รวมทั้งเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ร่วมกันหารือมาตรการหรือแนวทางที่จะขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาโดยวิธีการต่าง ๆ และได้มีการประชุมร่วมกับหน่วยปฏิบัติโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับทางสำนักงาน สพฐ. ที่ได้มีการประชุมอีกครั้งในเรื่องการเปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม

ในส่วนของงบประมาณที่ใช้ในการจัดทำหลักสูตรนั้น ขอเรียนว่า ในแต่ละครั้งของการพัฒนาหลักสูตรจะมีการประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ ช่วยกันทำหลักสูตร และมีการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ และในส่วนของการเผยแพร่จะเผยแพร่ในทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนใหญ่ และต้องขอขอบคุณคณะกรรมการทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ทางสำนักด้านทฤษฎีศึกษาจะดำเนินการสรุปรายงานการประชุมเสนอต่อท่านเลขา ป.ป.ช. และจะนำเรียนคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งจะมีการประชุมกันทุกเดือนและจะนำเรื่องนี้เสนอต่อที่ประชุม

นายเอกภพ พรหมสุขศิริรักษ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กล่าวว่า จะขอรายงานเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาในมิติของสำนักงาน สพม. นนทบุรี โดยได้ตีความเรื่องหลักสูตรสถานศึกษากับการจัดการจัดทำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา เป็นการตีความตามหนังสือสั่งการ ที่มีนัยยะของการสื่อสารคือให้โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทุกโรงเรียน และโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ใช้ร่วมโครงการโรงเรียนคุณภาพนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปใช้ โดยใช้เป็นรายวิชาเพิ่มเติม ในเรื่องของการขับเคลื่อนหลักสูตร ถ้าจะมีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อนำไปใช้ต้องทำตั้งแต่ต้นปี ทำให้โรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามหนังสือสั่งการได้ แต่ถ้าโรงเรียนจะมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ให้ทันประเด็นในส่วนนี้เข้าไปด้วย จึงเป็นที่มาของการวิพากษ์หลักสูตรของทุกโรงเรียนในสังกัด ในช่วงเดือนธันวาคม

ในประเด็นการเปิดรายวิชาเพิ่มเติมของหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาได้ถูกบรรจุในการสื่อสารกับโรงเรียนในหนังสือฉบับดังกล่าวคือสำนักงาน สพม. นนทบุรี จึงขอให้เปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมใน ๑ ระดับชั้นและเริ่มใช้ทุกโรงเรียน ในปีการศึกษา ๒๕๖๘ ในการขับเคลื่อนหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาของสำนักงาน สพม. นนทบุรี ในฐานะผู้ปฏิบัติถือว่ามีปัญหา การเพิ่มรายวิชาเพิ่มเติมลงไปโครงสร้างหลักสูตร เป็นการเพิ่มรายวิชาที่ต้องมีการเพิ่มบุคลากรครูผู้รับผิดชอบ ในฐานะผู้สอนเข้าไปอีก ๑ รายวิชาทำให้โรงเรียนบางแห่งจำเป็นต้องถอดรายวิชาเพิ่มเติมบางวิชาเพื่อนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาเข้าไปแทน และในส่วนตัวชี้วัดที่กำกับคู่มือ เมื่อนำคู่มือมาศึกษา น้ำหนักของตัวชี้วัดจะเป็นไปตามบริบทของการศึกษาในปัจจุบัน โรงเรียนในสังกัด สพม. นนทบุรี ได้มีการเปิดรายวิชาเพิ่มเติม ๑ ระดับชั้นของทุกโรงเรียนครบทั้ง ๑๐๐ เปอร์เซนต์ทุกโรงเรียน แต่เป็นการเปิดรายวิชาเพิ่มเติมที่มีข้อสังเกตและข้อสงสัย สพม. นนทบุรี ในฐานะหัวหน้างานหลักสูตรและดูแลเรื่องหลักสูตร จะคำนึงเรื่องหนึ่งตลอดว่า การเพิ่มเติมใด ๆ ไม่สามารถไปสั่งการโรงเรียนใด ๆ ได้ จะใช้ลักษณะของการขอความร่วมมือหรือให้โรงเรียนดำเนินการเอง แต่ด้วยวัฒนธรรมองค์กร เมื่อ สพฐ. จะให้ดำเนินการอะไร ผู้บริหารโรงเรียนจะดำเนินการให้ทันที

คณะกรรมการได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยสรุปดังนี้

๑. เมื่อมีการสั่งการลงมาให้ดำเนินการจัดหลักสูตร ภาระการสอนจะตกไปยังครูที่สอนสังคมทันที ซึ่งบางโรงเรียนมีจำนวนน้อยมาก แต่ต้องสละเวลามาสอนวิชานี้เพิ่มเติมขึ้นมา เพราะเป็นการส่งสัญญาณ

๒. ในหนังสือสั่งการให้ดำเนินการจัดหลักสูตรด้านทฤษฎีการศึกษาของ สก. นั้น ทาง ป.ป.ช. ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการไว้หลายวิธี ไม่ว่าจะให้ดำเนินการในรูปแบบเปิดรายวิชาเพิ่มเติม หรือสอดแทรกการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ก็ได้ แต่ทาง สก. เขียนระบุว่าให้ใช้เป็นรายวิชาเพิ่มเติม

โดยกำหนดว่าต้องมีชั่วโมงการสอนไม่น้อยกว่า ๔๐ ชั่วโมงต่อปีการศึกษา ซึ่งไม่มีมติ ครม. ในส่วนไหนที่กำหนดให้ สส. ไปเปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมเลย จึงมีข้อสังเกตว่าเป็นการตีความ มติ ครม. ที่ผิดหรือไม่

๓. มีวิธีต่าง ๆ มากมายที่จะทำให้บุคคลได้เข้าใจถึงการทุจริต เกรงกลัวการทุจริต เช่น การประชาสัมพันธ์ จึงมองว่าเห็นควรใช้วิธีการต่าง ๆ เหล่านั้นในการให้บุคคลเข้าใจการทุจริต แต่คัดเลือกการจัดการเรียนการสอนการทุจริตให้กับเด็กแทน เป็นการสร้างภาระให้แก่เด็กและครูผู้สอน

๔. การที่จะทำให้เด็กนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจว่าการทุจริตคืออะไรคงจะไม่เพียงพอเนื่องจากในปัจจุบันทุกคนทราบดีอยู่แล้วว่าการทุจริตคืออะไร จึงต้องมองย้อนกลับไปว่ากรณีนี้เน้นการเกี่ยวกับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ เพราะถ้าไม่มีความเหมาะสมอาจทำให้เกิดความสับสนเปลืองต่อทรัพยากรในการจัดการหลักสูตรนี้

๕. หลักสูตรต่าง ๆ ที่ใช้สอนนั้น ไม่ควรให้มีหน่วยงานภายนอกเข้ามาแทรกแซง ควรตั้งหลักใหม่ว่าอยาก让孩子เป็นอะไร และจบในตัวหลักสูตรแกนกลางนั้น ถ้าต้องการให้ทำกิจกรรมเสริมอะไรต้องมีตัวบ่งชี้ว่ามีประเด็นปัญหาในเรื่องนั้นจริง จึงค่อยทำกิจกรรมนั้น และถ้าให้หลักสูตรด้านทุจริตศึกษาเป็นหลักสูตรแกนกลางจริง รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการไม่มีอำนาจที่จะกำหนดเป็นหลักสูตรแกนกลางได้ ต้องมีความเห็นจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเสียก่อน จึงมีความเห็นควา ทาง ป.ป.ช. ควรส่งเรื่องหลักสูตรด้านการทุจริต ให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นผู้เสนอต่อ ครม.

๖. ในการตรวจสอบพฤติกรรมของเด็กที่เรียนหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ควรแยกด้วยว่าเป็นการตรวจสอบพฤติกรรมจากแบบสอบถาม หรือเป็นการตรวจพฤติกรรมจากพฤติกรรมจริง ๆ ด้วย ซึ่ง ๒ อย่างมีความแตกต่างกันและเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะจะเป็นการยืนยันในเชิงหลักการในการออกแบบหลักสูตรด้วยว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่

๗. เห็นควรให้ทางสำนักงาน ป.ป.ช. ทำข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ว่าการจัดหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา แบบรายวิชาเพิ่มเติม เป็นการขอความร่วมมือไม่ใช้การบังคับ เพื่อให้คณะรัฐมนตรีมีมติออกมาบังคับ รวมทั้งทำหนังสือ เพื่อทำความเข้าใจระดับสำนักงาน สพฐ. และ สส. เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา ที่ทางสำนักงาน ป.ป.ช. วางเป็นนโยบายให้นำหลักสูตรนี้ไปปรับใช้ในสถานศึกษาในสังกัดของหน่วยงานของตนเอง

๘. เรื่องความสุจริตหรือทุจริต ในทางการศึกษาจะเรียกว่าคุณลักษณะหรือเจตคติของเด็ก ซึ่งอาจจะมีการแสดงพฤติกรรมได้ แต่มันไม่ได้แสดงออกมาอย่างชัดแจ้ง เสนอต่อสำนักงาน ป.ป.ช. ว่า เมื่อทำหลักสูตรที่มีความเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะหรือเจตคติ ต้องดำเนินการออกแบบชุดกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้กับอะไรก็ได้ วิชาไหนก็ได้ และเมื่อใช้เด็กได้ปฏิบัติโดยตรง ในชุดกิจกรรมจะประกอบด้วยหลายกิจกรรม ซึ่งส่งเสริมในคุณลักษณะที่แตกต่างกันออกไป และให้ครูนำไปใช้ในโรงเรียน โดยการติดตามและประเมินผลจะทำในรูปแบบแฟ้มสะสมงาน และดูภาพรวมว่าเด็กมีพฤติกรรมที่บ่งชี้ว่าทุจริตหรือไม่

๓๒ พิจารณาศึกษาการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA)

นางบุปผา โพธิ์เศษ ผู้อำนวยการกลุ่ม กลุ่มบริหารสารสนเทศและประมวลผล สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กล่าวว่า การประเมิน ITA เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนนโยบายของภาครัฐ ที่เป็นเครื่องมือเชิงบวกมุ่งพัฒนาระบบราชการในการดำเนินการเชิงสร้างสรรค์ เปรียบได้กับเครื่องมือตรวจสุขภาพของประจำปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศได้รับทราบถึงสถานะ ได้รับทราบถึงปัญหาการดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์กร ผลการประเมินที่ได้ หน่วยงานจะนำผลการประเมินงานที่ได้มาปรับปรุงในเรื่องของการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หรือการให้บริการ หรือสามารถที่จะอำนวยความสะดวกให้กับภาคประชาชนเพิ่มมาตรฐานในการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐมากขึ้น เมื่อได้รับส่วนของค่าคะแนนแล้ว ยังสามารถ

ทราบถึงประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานด้วยว่ามีจุดบกพร่องจุดใดบ้าง ดังนั้นในเรื่องการดำเนินการในการประเมิน ITA เป็นเครื่องมือที่จะให้หน่วยงานภาครัฐ สํารวจและประเมินตัวเองให้ทราบถึงข้อมูล ที่ส่งผลให้ได้ทราบและตระหนักว่า ความสำคัญด้านต่าง ๆ ที่เป็นเรื่องของตัวชี้วัดในเครื่องมือ ที่ได้มีการศึกษาวิจัยจากประเทศเกาหลี และมาผนวกกับเครื่องมือที่สามารถใช้ได้ในประเทศไทย ในส่วนของการเปิดเผยข้อมูล การมีหลักฐานในการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นในการดำเนินการในส่วนนี้ จึงเกิดประโยชน์ต่อประชาชน และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน

การพัฒนางานของการประเมิน ITA เริ่มจากการทดลองในปี ๒๕๕๕ เป็นต้นมา มีการทดลองในการใช้เครื่องมือ ITA ในการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส โดยใช้ตัวแทนที่อาสาเข้ามาใช้เครื่องมือนี้ในการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส และต่อมาในปี ๒๕๕๖ ได้มีการพัฒนาเป็นระยะ ๆ จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ในการดำเนินการดังกล่าวมีการพัฒนาเรื่องของตัวชี้วัดและเครื่องมือในการประเมินมาเรื่อย ๆ รวมถึงการประเมินที่ได้ดำเนินการตั้งแต่ เริ่มจากการจ้างที่ปรึกษาเป็นผู้เก็บข้อมูล จนถึงปัจจุบันทาง ป.ป.ช. เป็นผู้ดำเนินการในเรื่องของการประเมินโดยตรง ซึ่งงบประมาณที่ใช้ในคู่มือบริหารจัดการประเมิน ITA ลดลงทุกปี โดยในปัจจุบันใช้งบประมาณ ๓๖,๐๑๔,๗๐๐ บาท โดยปัจจุบันกรมดำเนินการประเมินเองโดยสำนักงาน ป.ป.ช.

ในการประเมิน ITA ในปัจจุบัน ไม่ใช่การประเมินหน่วยงานภาครัฐอย่างเดียว หน่วยงานที่ดำเนินการตามมติของ ครม. เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๕ ได้ประเมินหน่วยงานภาครัฐในระดับนิติบุคคลจำนวน ๘,๓๒๗ หน่วยงาน ในตอนนี้ขั้นตอนการประเมินเรียบร้อยแล้ว กำลังรอประกาศผลการประเมินในเดือนสิงหาคมนี้ นอกจากการประเมิน ITA ของหน่วยงานภาครัฐแล้ว ยังมีการประเมิน ITA ของหน่วยงานที่มีระดับต่ำกว่ากรม หรือหน่วยงานที่ไม่ได้เป็นไปตามมติของ ครม. ซึ่งจะมี ๓ หน่วยงาน ที่สำนักงาน ป.ป.ช. จะเป็นผู้ประเมิน ได้แก่ อำเภอกทุกอำเภอในประเทศไทย สถานีตำรวจทุกแห่ง และสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร โดยเป็นการประเมินภาคสมัครใจไม่ได้มีการบังคับ โดยงบประมาณมาจากงบประมาณบูรณาการของสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนที่สามจะเป็นการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานระดับต่ำกว่ากรมที่ดำเนินการโดยหน่วยงานที่ดำเนินการโดยงบบูรณาการจากที่สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นแม่ข่าย ได้แก่ สำนักงาน สพฐ.กระทรวงศึกษาธิการ องค์กรวิชาชีพศึกษา ดังนั้นการประเมินของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือโรงเรียนไม่ใช่การประเมินภาคบังคับ เป็นความพึงพอใจของหน่วยงานต้นสังกัดที่จะประเมิน ITA ของหน่วยงานภายใต้สังกัด เพื่อที่จะได้รับทราบผลการประเมิน จะได้รับทราบจุดบกพร่องของหน่วยงานของตน และสามารถที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงหน่วยงานของตนได้ และยังมีหน่วยงานที่ต่ำกว่ากรมได้ดำเนินการประเมินด้วยตนเองโดยไม่ได้ใช้งบประมาณ โดยส่วนนี้จะเป็นภาคการศึกษาต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันพระบรมราชชนก

การประเมิน ITA ที่มีนัยยะสำคัญและถูกกำหนดให้บังคับตามมติของ ครม. ให้ดำเนินการทุกหน่วยงานภาครัฐ จะมีเพียง ๘,๓๒๗ หน่วยงาน เท่านั้น การดำเนินการต่าง ๆ ของ ITA มุ่งเน้นไปในเรื่องป้องกันการทุจริตที่เกิดขึ้นมาขับเคลื่อน จึงจำเป็นที่จะต้องนำเรื่องภาคการศึกษา การป้องกันการทุจริต และการปราบปรามการทุจริต มาแฝงอยู่ในเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ ซึ่งจะมี ๓ เครื่องมือ ได้แก่ ๑. การประเมินบุคคลภายในองค์กรที่ทำงานตั้งแต่ ๑ ปีขึ้นไป ๒. บุคคลที่มารับบริการกับหน่วยงานของภาครัฐนั้น ๓. การเปิดเผยข้อมูล (OIT) ในเว็บไซต์ของหน่วยงาน

การดำเนินการตามกระบวนการต่าง ๆ ของการประเมิน ITA ไม่ได้ดำเนินการโดยสำนักงาน ป.ป.ช. อย่างเดียว มีกลไกในการประเมิน ITA โดยกลไกที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส รวมถึงยังมีสำนักงาน ป.ป.ช. ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และจังหวัด เป็นผู้ดำเนินการอำนวยความสะดวกประเมิน ITA และกลไกกำกับ ติดตาม มติของ ครม. จะมี สำนักงาน

ป.ป.ช. มหาวิทยาลัย สำนักงาน ป.ป.ท. กพร. อว. กรมบัญชีกลาง สส. จะร่วมกันในการกำกับ ติดตาม การประเมิน

จากประเด็นที่มีหน่วยงานได้คะแนน ITA สูงนั้น จะมีการปรับเปลี่ยนกลไกต่าง ๆ เพื่อให้สื่อสารกับทั้งสื่อมวลชน ภาคประชาชน ให้เข้าใจถึงผลของการประเมิน ซึ่งการประเมิน ITA เป็นการ ขับเคลื่อนให้หน่วยงานภาครัฐปฏิบัติตามกฎหมาย ให้เป็นไปตามมาตรฐาน ถ้าทำได้เกินกว่ามาตรฐานจะได้ คะแนนที่สูง ดังนั้นคะแนนเรตติ้งสกอร์ ของการประเมิน ITA จึงมีค่าคะแนนที่สูง เพราะต้องผ่าน ๘๕ คะแนน ขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่านการประเมิน ITA ดังนั้นการที่จะให้ได้คะแนนดี จะต้องผ่านทั้ง ๓ เครื่องมือ และทั้ง ๓ เครื่องมือต้องได้ ๘๕ คะแนนขึ้นไป และถ้าต้องการผ่านแบบดีเยี่ยมหน่วยงานนั้นจะต้องได้คะแนน ๘๕ คะแนนขึ้นไปทั้ง ๓ เครื่องมือ ซึ่ง สพร. เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่นำเครื่องมือทั้ง ๓ เครื่องมือไปใช้ โดยปรับ เครื่องมือให้เหมาะสมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน โดยได้มีการให้คำแนะนำในการใช้ เครื่องมือในการประเมิน ITA อีกด้วย

นายปัญญาญศ ม่วงสมมุข เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตชำนาญการพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กล่าวว่า เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ITA ไม่ใช่เครื่องมือที่วัดว่าหน่วยงานใดดีที่สุด โปร่งใสที่สุด มีคุณธรรมที่สุด และไม่ได้วัดว่าหน่วยงานใดทุจริต ที่สุด แต่เป็นการกำหนดตัวชี้วัดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐเกิดการพัฒนาในด้าน ความโปร่งใส และทางสำนักงาน ป.ป.ช. ต้องการให้เกิดธรรมาภิบาลในทางปฏิบัติ โดยกำหนดกรอบตัวชี้วัด ขึ้นมาโดยอยู่ในกรอบธรรมาภิบาลเป็นหลัก ซึ่งกรอบตัวชี้วัดในปัจจุบันได้พัฒนาขึ้นโดยคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยยังอยู่ในกรอบของธรรมาภิบาล ซึ่งธรรมาภิบาลได้แตกออกมาเป็นตัวชี้วัดต่าง ๆ ในเครื่องมือทั้ง ๓ เครื่องมือในการประเมิน ITA

ในตัว Open data เป็นสิ่งที่ส่วนราชการจะต้องปฏิบัติ เช่น ในตัวชี้วัดที่ ๙.๑ การเปิดเผยข้อมูลพื้นฐาน เป็นสิ่งที่ระบุไว้ใน พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และเป็น ข้อสั่งการในมติของ ครม. ที่ให้ปฏิบัติตามคู่มือมาตรฐานการจัดทำเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐ โดยใน แผนการใช้จ่ายงบประมาณ แผนการดำเนินงาน ที่ผ่านมาหน่วยงานราชการทำแผนการต่าง ๆ แต่การนำขึ้น เว็บไซต์ไม่ได้มีทุกหน่วยงาน ในขณะที่พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ ระบุไว้ว่า หน่วยงานจะต้องนำแผนใช้ จ่ายงบประมาณ แผนการดำเนินงาน เผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบ ถ้าเรานำเครื่องมือการประเมินมาใช้ และ เอาคะแนนมาเป็นแรงจูงใจ จะเกิดการแข่งขันและจะมีการนำแผนต่าง ๆ ขึ้นสู่เว็บไซต์

ในเรื่องจัดซื้อจัดจ้างเดิมหน่วยงานภาครัฐ จะต้องเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง อย่างน้อย ๒ ที่ คือ ๑.ระบบของกรมบัญชีกลาง ๒. แปะประกาศไว้ที่ทำการ โดยในปัจจุบันได้ผลักดันให้มีการ เปิดเผยข้อมูลในเว็บไซต์ ซึ่งได้มีการพัฒนาให้อัพโหลดจัดซื้อจัดจ้างเป็นไฟล์ Excel ในการประเมิน ITA ในส่วน การเปิดเผยแผนการพัฒนาศูนย์บริการบุคคลนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. ได้เป็นคนที่คิดหลักเกณฑ์นี้ นอกจากจะได้ โดยคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาดำเนินการในส่วนการจัดทำเครื่องมือแล้ว ยังได้มี ความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนทางธรรมาภิบาลอยู่ด้วย ในส่วนแผนการพัฒนาทรัพยากร บุคคล จะมีสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นคนกำกับดูแล ซึ่งหน่วยงานภาครัฐไม่ค่อยมีการ ทำแผนการพัฒนาทรัพยากรบุคคล จึงได้นำมาใส่ในการประเมิน ITA โดยสำนักงาน กพ. จะต้องให้การ สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐอื่นในการจัดทำแผนการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

กรอบหลักเกณฑ์ในการประเมิน ITA มุ่งเน้นในเรื่องการผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐ เกิดธรรมาภิบาล ไม่ได้มุ่งเน้นว่าใครมีคุณธรรมหรือความโปร่งใสสูงสุดหรือต่ำสุดมากกว่ากัน และการให้ คะแนนในการประเมิน ITA ให้คะแนนเป็นแบบค่าเฉลี่ยจาก ๐ - ๑๐๐ ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็นหลัก พื้นฐานที่ใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ขอรับการประเมิน และการให้คะแนนจะมีการกำหนดเรตติ้ง สกอร์ขึ้น โดยในปัจจุบันคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ได้มีการกำหนดให้ค่าคะแนน

ITA เป็นค่าเป้าหมายตัวชี้วัดของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยกำหนดคะแนนที่ผ่านไว้ที่ ๘๕ คะแนน ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. ในฐานะที่ขับเคลื่อนบูรณาการมากับทุกภาคส่วน ได้นำคะแนนที่กำหนดขึ้นมาปรับเป็นเรตติ้งสกอร์ หรือเป็นช่วงคะแนนที่อยู่ในการประเมิน ITA และการดูคะแนนรวมไม่ได้เป็นการสะท้อนมิติของการทุจริต ยกตัวอย่าง เช่น คะแนน ITA ในปี ๒๕๖๗ ๘๕ คะแนนของ ITA ไม่ได้วัดการทุจริตแต่เป็นการวัดการบริหารจัดการพื้นฐานภายในองค์กร ดังนั้นคะแนนของ ITA ไม่ใช่ตัวสะท้อนว่าจะไม่เกิดการทุจริตขึ้นในองค์กร

ในประเด็นเรื่องที่ไม่มีการบังคับหน่วยงานที่ต่ำกว่ากรมทำการประเมิน ITA หมายความว่าไม่ทำก็ได้ ใช่หรือไม่ นั้น ขอเรียนว่า ผู้บริหารในหลายหน่วยงานมองเห็นถึงโอกาสที่จะใช้การประเมิน ITA ในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในหน่วยงาน ให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงมีการนำการประเมินไปใช้ในระดับต่ำกว่ากรมโดยอิสระ และสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจที่จะไปบังคับให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการจัดทำประเมิน เพราะ สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานอิสระ ไม่สามารถแทรกแซงฝ่ายบริหารได้

นายจักรพงษ์ วงศ์อ้าย ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาวัดกรรมการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า สำนักงาน สพฐ. ได้นำการประเมิน ITA ไปประเมินหน่วยงานในสังกัด ซึ่งจะใช้ในการประเมินสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา โดยจะมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์เป็นฝ่ายเลขานุการในการรวบรวมข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในส่วนของสถานศึกษาจะเป็นการประเมินจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเท่านั้น เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กอาจไม่มีศักยภาพเพียงพอในการส่งข้อมูลได้ ในส่วนงบประมาณบูรณาการที่ได้ขอไปใช้ในเรื่อง ITA เป็นการนำไปใช้ใน ๓ ส่วน คือ เตรียมการประเมินของสำนักงาน สพฐ. เตรียมการประเมินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และการเตรียมความพร้อมในการประเมินของสถานศึกษาในกลุ่มเป้าหมาย

นายเอกภพ พรหมสุทธิรักษ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี กล่าวว่า การขับเคลื่อนของการประเมิน ITA ของสำนักงาน สพม. นนทบุรี จะมีการกำหนดผู้รับผิดชอบโดยตรง ในปีงบประมาณที่ผ่านมาก็ได้มีการตั้งทีมศึกษานิเทศก์ในการตรวจ ITA ของโรงเรียน โดยจะเป็นการสื่อสารกับโรงเรียนว่าต้องการข้อมูลอะไรในการประเมิน ซึ่งทางสำนักงาน สพม. นนทบุรี ได้จัดทำเว็บไซต์ให้โรงเรียนส่งข้อมูลเข้ามาดูเสีย และทำการตรวจตามที่ได้แบ่งหน้าที่ให้ศึกษานิเทศก์แต่ละทีมตรวจสอบ และถ้าโรงเรียนทำผิดรูปแบบจะให้โรงเรียนปรับแก้ข้อมูล หรือยื่นอุทธรณ์แก้ไข ซึ่งจะมีเสียงสะท้อนจากครูว่าจะต้องทำข้อมูลแบบไหนถึงจะถูกต้อง และสุดท้ายจะออกมาเป็นเล่มรายงานเพื่อส่งให้ สพฐ. ตามกรอบการทำงานต่อไป

นางสาวชลิตา ยุติราวรรณ ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก-กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวว่า ในส่วนการประเมิน ITA สถานศึกษาในสังกัดของ สด. ไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้อง อาจจะมีเกี่ยวข้องบ้างแต่ยังไม่สำคัญที่สถานศึกษาจะต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยว คณะอนุกรรมการได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยสรุปดังนี้

๑. หน่วยงานที่นำเครื่องมือในการประเมินไปใช้ เข้าใจในการใช้เครื่องกันคนละแบบกับที่สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจง จึงมีความเห็นว่าถ้าหน่วยงานที่จะนำเครื่องมือไปใช้ไม่มีความพร้อม ไม่ควรให้นำเครื่องมือในการประเมินไปใช้

๒. การประเมิน ITA เป็นการประเมินสำนักงาน สพฐ. แต่คนที่ปฏิบัติงานจริง คือ สำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษา เมื่อประเมินสำนักงาน สพฐ. ยังไงก็ต้องลงไปเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ดี เพราะยังงั้นสำนักงาน สพฐ. ต้องส่งลงมาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการ และภาระตกไปที่ครูอยู่ดี

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)

เนื่องคณะอนุกรรมการ ได้สิ้นสุดวาระการดำเนินการแล้ว ในการจัดทำรายงานของคณะอนุกรรมการ จะมีการหารือกรอบในการดำเนินการ และนำเสนอคณะกรรมการการศึกษาสภาผู้แทนราษฎร ต่อไป

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานคณะอนุกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุม และกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๓๘ นาฬิกา

(นายศุภฤกษ์ สิริเวชชะพันธ์)

นิติกรปฏิบัติการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

(นางสัวิตา พลพีชน์)

ผู้ย้งคชบัญชากลุ่มงานฯ

ประธานคณะอนุกรรมการศึกษาหลักสูตร และอำนวยการพัฒนาระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้รับรองบันทึกการประชุมครั้งที่ ๑๕ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๘ และให้ดำเนินการเปิดเผยตามมาตรา ๑๒๙ วรรคหก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ต่อไป

๑.

(นายปารมี ไวจงเจริญ)

ประธานคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการศึกษาหลักสูตรและอำนวยการพัฒนาระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ
ในคณะกรรมการการศึกษาสภาผู้แทนราษฎร